

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Прослеживалась определенная закономерность: чем выше уровень образования опрошенных, тем более использовались инновации (применения нового оборудования, материалов, технологий, в том числе информационных, новых подходов, рационализаторских "находок" и т.п.) как в профессиональной деятельности на основном рабочем месте, так и вне ним.

Значения обучения на протяжении жизни с точки зрения потребности развития инновационности общества оказалось в таких соотношениях: среди тех, кто учились в организованных формах, плохо относились к внедрению новых (инновационных) технологий, товаров, продуктов 27%, а среди тех, кто не делал этого - 73%.

Научные исследования указывают, что именно образование является наиболее важной детерминантой по сравнению с другими факторами. Преодоления препятствий инновационному развитию в украинском обществе возможно обеспечить за счет прорыва в образовании.

Модернизация структуры высшего образования предусматривает проведения ряда реформ. При этом проводить их необходимо взвешенно, чтобы сохранить национальные достоинства и предотвратить разрушению национальной системы высшего образования.

Реформирования высшего образования, во-первых, предусматривает оптимизацию сети высших учебных заведений. Сегодня в Украине подготовку специалистов по высшим образованием осуществляют 920 высших учебных заведений всех уровней аккредитации и форм собственности. Они подчинены 28 министерствам и ведомствам, 10 из которых имеют в подчинении лишь одно учреждение. Такой практики нет ни одна европейская страна. Анализ зарубежного опыта показывает, что в странах с идентичными демографическими показателями среднее количество студентов в одном университете составляет, например, в Испании - 22 тыс., в Италии - 23 тыс., в Греции - 14 тыс. студентов, в Словении - 8 тыс. студентов, а в Украине - лишь 6,5 тыс. лиц [4,5].

Ведомственная подчиненность учебных заведений часто мешает их развитию, внедрению единых подходов к организации образовательной деятельности, которая требует создания новой парадигмы взаимодействия учебных заведений как с министерствами и работодателями, так и с системой высшего образования государства в целом. Кроме того, формирования оптимальной сети предусматривает определения типов доуниверситетских и университетских учебных заведений.

В частности, доуниверситетские - профессиональные колледжи (действующие ПТУ) и колледжи и университетские учреждения - университеты, академии. В профессиональных колледжах предполагается подготовка квалифицированных рабочих и специалистов только за просветительно-квалификационным уровнем младшего специалиста. В колледжах будет осуществляться подготовка специалистов за просветительно-квалификационным уровнем младшего специалиста и бакалавра. В университетах и академиях будет осуществляться подготовка специалистов за просветительно-квалификационным уровнем бакалавра, магистра и доктора, а также подготовка и переподготовка научных, научно-педагогических работников путем их обучения в аспирантуре и докторантуре.

Сегодня министерство, высшие учебные заведения и работодатели обсуждают вопроса относительно определения места бакалавра в системе подготовки специалистов по высшим образованием. Так, в первую очередь, бакалавр должен быть затребованной на рынке работы, как это есть в многих европейских странах. Надо сформировать общественную мысль в кадровых службах о достаточном уровне компетентности бакалавра, который может качественно выполнять свои функциональные обязанности соответственно современным требованиям производства или социальной сферы услуг.

Выводы. Модернизация национальной системы квалификаций обусловлена необходимостью обеспечения взаимосвязи между рынком образовательных услуг и рынком труда, приведения объемов и качества профессионального образования и обучения в соответствие к потребностям работодателей, повышение роли социальных партнеров, субъектов хозяйствования в реализации стратегии обучения в течение всей жизни. Эффективное ее функционирования будет создавать предпосылки для перехода от одного к другому квалификационному уровню или получение сопредельных квалификаций, которые, в свою очередь, будут мотивировать граждан Украины к профессиональному совершенствованию и продуктивной занятости.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ:

1. Конвенція з визнання кваліфікацій, що відносяться до вищої освіти в європейському регіоні. Лісабон, Португалія, 11 квітня 1997 р.
2. Шинкарук В.О. Основні напрями модернізації структури вищої освіти України [Електронний ресурс]. - <http://ukrstat.gov.ua/>
3. Becker, Gary S. Human capital: theoretical and empirical analysis, with special reference to education. N.Y., 1964; 2 ed. N.Y., 1975 (рус. пер.: Беккер, Гэри. Человеческий капитал (главы из книги). - "США: экономика, политика, идеология", 1993, NN 11--12).
4. Focus on the Structure of Higher Education in Europe 2009/10. National Trends in the Bologna Process, EURYDICE, Brussels, 2007.
5. National Qualifications Frameworks: Development and Certification / Report from Bologna Working Group on Qualifications Frameworks, May, 2010.
6. The Global Competitiveness Report 2009–2010/World Economic Forum within the framework of the Global Competitiveness Network, 2010. – 479p.

РЕЗЮМЕ

У статті розглянуто деякі напрямки розвитку професійної освіти в Україні у інноваційному аспекті, а також запропоновані основні шляхи її подальшої світової інтеграції.

Ключові слова: професійна освіта, інноваційний аспект, світова інтеграція

РЕЗЮМЕ

В статье рассмотрены некоторые направления развития профессионального образования в Украине в инновационном аспекте, а также предложены основные пути его дальнейшей мировой интеграции.

Ключевые слова: профессиональное образование, инновационный аспект, мировая интеграция

SUMMARY

In this article some directions of development of vocational training in Ukraine in innovative aspect are considered. Basic ways of its further world integration are also offered.

Key words: professional education, innovative aspect, the global integration

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРА КРАЇН ОЧЕС

Левченко Д.О., аспірант кафедри «Міжнародна економіка» Донецького національного університету

Одним з основних методологічних напрямів наукового дослідження різних економічних об'єктів (і банківських, зокрема) є системний підхід. Система в системному аналізі є сукупністю суті (об'єктів) і зв'язків між ними, виділених із середовища на певний час і з певною метою. Будь-який неелементарний об'єкт можна розглянути як підсистему цілого (до якого даний об'єкт відноситься), виділивши в ньому окремі частини і визначивши взаємодії цих частин, що служать якій-небудь функції.

Поняття «система» не є точно визначеним, у зв'язку з чим вимагає уточнення і поняття «банківська система». Слід зазначити, що зі всього комплексу системних досліджень максимальну кількість наукових робіт породило само поняття системи.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

У літературі можна зустріти і багато інших визначень цього поняття. Питанням системного підходу дослідження економічних об'єктів присвячені роботи Р. Акоффа, І. Блауберга, К. Кларк, В. Садовського, А. Холла, Ф. Емерлі, Е. Юдіна. Дослідженню проблем світового банківського бізнесу присвячені роботи Л. Руденко, М. Алексєєнко, М. Денісенко, О. Дзюблук, Т. Смовженко, А. Смулова і інших. Проте, визначення регіональних відмінностей формування національних банківських систем потребує більш глибокого дослідження.

У зв'язку з цим, метою даної роботи є визначення архітектоніки системного підходу до вивчення банківського сектора країн Південно-Східної Європи.

Наведемо декілька з визначень поняття «система». Система - це:

«об'єднання деякої різноманітності в єдине і чітко розчленоване ціле, елементи якого по відношенню до цілого і іншим частинам займають відповідне ним місце» [1];

«...сукупність елементів, що знаходяться у взаємодії» [2];

«...сукупність елементів разом з їх взаємодіями» [3];

«...єдність, що складається з взаємодіючих частин» [4];

«...сукупність виділених реальних або умовних об'єктів, що володіє наступними властивостями: 1) елементи її невідимі; 2) між її елементами задані зв'язки; 3) між її елементами в процесі функціонування можна провести однозначну відповідність; 4) із зовнішнім середовищем вона взаємодіє як ціле» [5].

Має сенс виділити два типи визначень досліджуваного поняття, що розрізняються своєю цільовою і ідейною спрямованістю і орієнтованих:

на онтологічну універсальність [2, 3, 4]. Основна увага в них приділяється визначенню тих ознак об'єктів, які можуть розглядатися як атрибутивні, ідентифікуючі систему. Такі визначення не є строгими і не піддаються формалізації. Вони носять загальний характер і служать засобом пропедевтичного опису, інструментом введення в системну проблематику;

на носіологічну універсальність [6]. Вони є, як правило, строгішими і дозволяють здійснювати формальну операцію даними об'єктами.

Вибір типу визначення обумовлений завданнями дослідження. Для прикладного системного аналізу переважним є перший тип визначення, який забезпечує змістовніший підхід до ідентифікації системи, - через взаємозв'язану послідовність ознак, коли розгляд кожної нової ознаки усе більш обмежує клас об'єктів, які підпадають під визначення, але в той же час усе більш розгорнуто і змістовно їх характеризує. Другий тип визначення зазвичай використовується в теоретичних дослідженнях.

Так, в роботі Л. А. Петрушенка [7] пропонується наступна логіка ідентифікації систем (рис. 1). *Утворення* - найбільш загальна сукупність об'єктів, що не володіють будь-якою властивістю впорядкування. В тому разі, якщо для якихось об'єктів можна виявити деякі загальні елементи і зв'язки, вони формують *безліч*; при заданому способі зв'язку безліч трансформується в *об'єднання*; якщо для об'єднання об'єктів задаються структурні характеристики, досліджувана сукупність є *системою*.

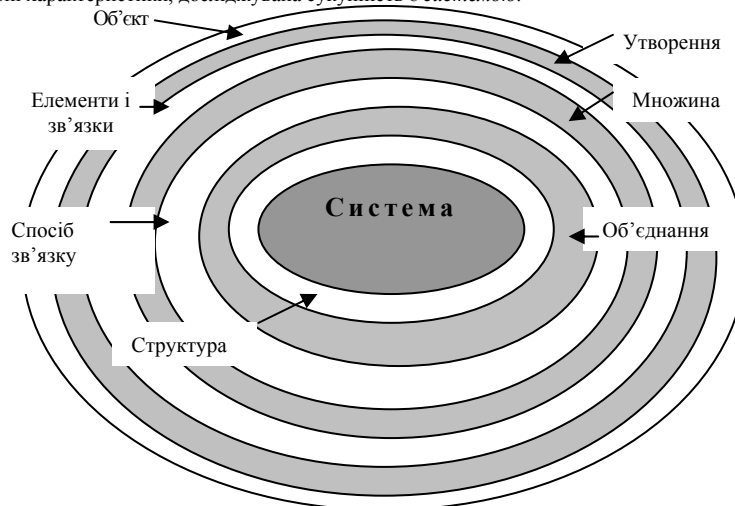

Рис.1. Схема ідентифікації системи

Відповідно до вищевикладених принципів системного аналізу можна виділити деякі ознаки, що характеризують банківський сектор як систему [8]. Відповідно до їх банківська система (БС):

не є випадковою сукупністю елементів. У її склад не можна включати елементи, які також діють на грошових ринках, але мають інші цілі (наприклад, брокери, портфельні інвестори тощо);

володіє специфікою, обумовленою особливим характером її складових частин як економічних агентів (банків) і тих стосунків, які складаються між ними. Таким чином, сутність БС визначається не лише сутністю її складових елементів (банків), але і їх взаємодією; може бути представлена як складне різноманіття елементів, що виконують всілякі функції, але підлеглих єдиному цілому.

За своїм типом БС може бути охарактеризована як *складна, відкрита, система, що розвивається і є динамічною*.

Банківська система є *системою, що самоорганізується*, оскільки будь-яка кон'юнктурна зміна неминуче призводить до зміни діяльності як її окремих елементів (банків), так і їх сукупності в цілому. У періоди економічної і політичної нестабільності істотно зменшуються обсяги довгострокових інвестицій і скорочуються терміни кредитування; структура доходів банків змінюється у бік переважання комісійних доходів від посередницької діяльності і доходів від спекулятивних валютнообмінних операцій. В умовах стабільного зовнішнього середовища, із зменшенням вірогідності реалізації різного роду ризиків активізуються вкладання у виробничу сферу, в структурі доходів зростає частка процентних надходжень.

БС виступає також як *керувана система*: діяльність банків регулюється перш за все центральним банком країни, що встановлює норми резервування, нормативи основних показників діяльності, ставку рефінансування, порядок створення і ліквідації банків.

Будучи *відкритою системою*, що функціонує в умовах невизначеності (відсутність детермінованості середовища, високі ризики тощо), БС є елементом системи вищого порядку - фінансово-кредитної системи, яка формує фінансовий сектор економіки в цілому.

Сучасні банківські системи країн розрізняються залежно від міри розвитку їх ринкового господарства і історичних особливостей становлення в них банківської справи. Їх порівняння доцільно проводити в двох основних напрямках, тобто виділяючи загальне і особливе в процесах їх формування і розвитку. Це відповідає тезі про те, що за сучасних умов на тлі процесів глобалізації і інтеграції банківської справи БС провідних країн світу продовжують розвиватися, зберігаючи деякі національні особливості. Вони визначаються економічними і юридичними чинниками. На грошово-кредитному ринку, як і на будь-якому іншому, кількість продавців (банківських структур) залежить від попиту на їх товар (депозитні і кредитні послуги). Попит на банківські послуги впливає і на величину функціонуючих банків. Значну дію на склад БС надає регулювання кредитних стосунків державою. Одні законодавчі акти визначають порядок

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

установи нових банків, інші - обмежують сферу їх функціонування; треті, впливаючи на організацію банківської справи в цілому, - визначають тим самим стан БС.

Структура БС в різних країнах істотно розрізняється. Найбільшого поширення в країнах Європи набула дворівнева БС. У ній перший рівень представлений центральним емісійним банком, а другий - комерційними депозитними, іпотечними, ощадними банками, а також банками споживчого кредиту тощо. Класичний приклад дворівневої БС - німецька. У ній роль центрального банку належить Дойчбундесбанку, якому підпорядковані останні німецькі банки. Дворівнева БС є також в Данії, Іспанії і багатьох інших європейських країнах.

Аналогічну структуру національних БС мають й країни ОЧЕС. З відкриттям ринків країн ОЧЕС у складі їх БС провідні позиції почали займати дочірні структури західноєвропейських банків. Вже до кінця 90-х років процес переходу осиної частки банківського капіталу і активів до інвесторів-нерезидентів в країнах ПСС був практично завершеним. У теперішній час у ОЧЕС нерезиденти контролюють більше 70% банківського капіталу і 60% всіх банківських активів – ні в одному іншому регіоні світу іноземна участь не зайшла так далеко (рис. 2).

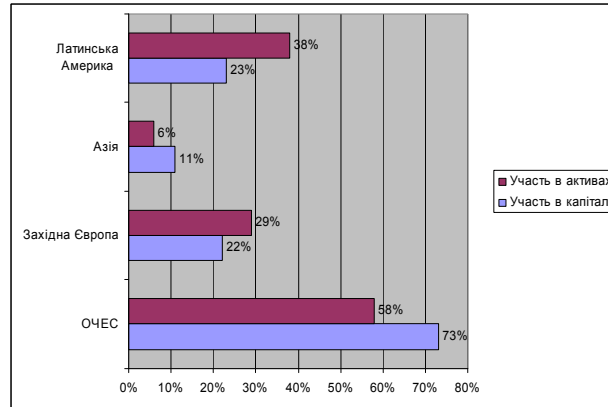

Рис. 2. Участь іноземного капіталу у банківському секторі регіонів світу, 2007 р.

Серед іноземних банків, які домінують на ринку банківських послуг країн ОЧЕС можна виокремити три категорії банків:

перша – міжнародні гіганти, чії активи сягають трильйонів євро. Це UBS (Швейцарія), активи якого сягають 1 121 млрд, HSBC (Великобританія) – 936 млрд, BNP Paribas (Франція) – 906 млрд. євро та інші;

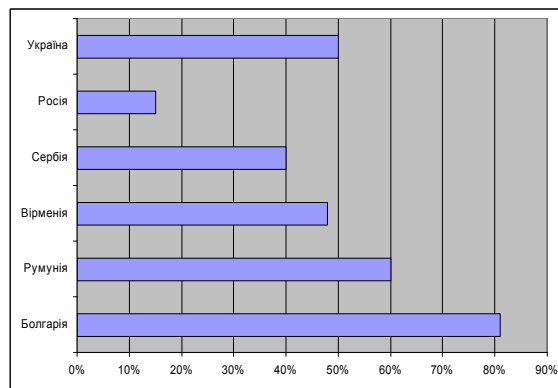

Рис. 3. Частка іноземного капіталу в активах банківських систем окремих країн ОЧЕС

до другої категорії належать регіональні групи з активами до двохсот мільярдів євро (наприклад, Raiffeisen International, SEB, Erste bank);

до третьої категорії належать локальні банки. Поки що найбільший інтерес до українського ринку виявляють представники двох останніх – ті, кому не по кишені придбання в Західній Європі. Саме за таким сценарієм купували банки в Польщі, Угорщині та Чехії. Там спочатку з'явилися регіональні фінансові групи з Австрії та Італії, а потім поприходили найбільші гравці, що швидко скупили місцеві банки.

Банківська система України започаткована після прийняття Верховною Радою України у березні 1991 року Закону України "Про банки і банківську діяльність". Вона є дворівневою і складається з Національного банку України та комерційних банків різних видів і форм власності.

За станом на 01.05.2010 власний капітал банків склав 129.9 млрд. грн. або 14.6% пасивів банків.

Власний капітал банків має таку структуру. Сплачений зареєстрований статутний капітал складає 100.4% від капіталу; дивіденди, що спрямовані на збільшення статутного капіталу – 0.3%; емісійні різниці – 5.1%; загальні резерви та фонди банків – 10.9%; результати минулих років – (-9.6%); результати звітного року, що очікують затвердження – (-13.6%); результати поточного року – (-1.7%); результат переорієнтації основних засобів, нематеріальних активів, цінних паперів у портфелі банку на продаж та інвестицій в асоційовані компанії – 8.2%.

За період 01.01.2006 - 01.01.2010 років загальні пасиви зросли з 213934,7 млн. грн. до 890700 млн. грн. або у 4,2 рази, при цьому найбільші темпи приросту спостерігалися у 2008 році.

Балансовий капітал за аналізований період зріс з 25689,7 млн. грн. у 2005 році до 126200 млн. грн. на 01.01.2010 року або у 4,9 рази, при цьому сплачений зареєстрований капітал зростає швидшими темпами і за даний період зріс у 7,4 рази. Аналізуючи питому вагу частки капіталу у загальній сумі пасивів слід зазначити, що спостерігалася тенденція незначних підйомів-спадів. Коливання частки власного капіталу у пасивах були в межах 11,9% у 2005 році та 12,5% у 2006 році, а у 2007 року спостерігалася зниження частки власного капіталу банків у пасивах до 11,6%. Станом на 01.01.2009 р. частка власного капіталу склала 13,1% і 14,2% на 01.01.2010, що свідчить про зростання капіталізації банківської системи.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

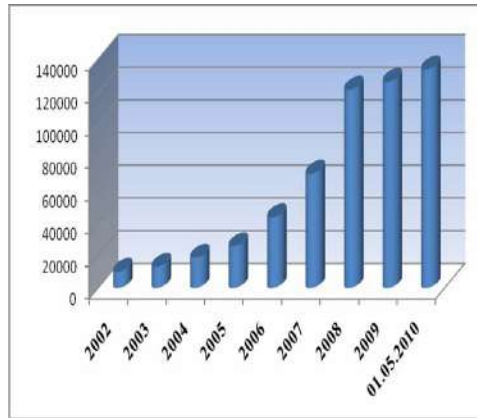

Рис. 4. Динаміка об'ємів власного капіталу, млн. грн. [9]

Однією з необхідних умов для функціонування банків та їх фінансової стійкості є стабільність та достатність ресурсної бази банків.

Найвищі темпи росту зобов'язань спостерігалися у 2005 р.(62,5%), та 2008 р. (77,5%). Розглядаючи склад та структуру зобов'язань банків слід зазначити зростання довіри до банківського сектору, адже у період 2006 – початок 2010 років зобов'язання банківського сектору зросли з 188,2 млрд. грн. до 764,5 млрд. грн., або у 4,1 рази.

З 2008 року спостерігалось зростання ресурсної бази українського банківського сектору, що супроводжувалося структурними змінами в зобов'язаннях банків. Зобов'язання банків станом на 01.04.2010 становили 748,5 млрд. грн. Основними ресурсами формування зобов'язань банків були:

- строкові вклади інших банків і кредити, що отримані від інших банків – 280,2 млрд. грн. (37,18%);
- кошти фізичних осіб – 218,2 млрд. грн. (25,69% від зобов'язань);
- кошти суб'єктів господарювання – 115,5 млрд. грн. (18,91%);
- субординований борг – 19,5 млрд.грн. (2,60%);
- боргові цінні папери, емітовані банком – 17,7 млрд.грн. (2,35%);
- відстрочені податкові зобов'язання – 3,8 млрд.грн. (0,51%);
- інші фінансові зобов'язання – 3,6 млрд.грн (0,48%);
- резерви за зобов'язаннями – 1,7 млрд.грн. (0,16%);
- зобов'язання щодо поточного податку на прибуток – 0,2 млрд.грн. (0,03%).

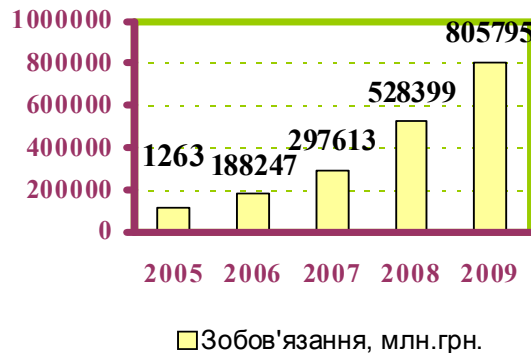

Рис. 5. Динаміка зобов'язань банківської системи України [9]

На рис. 6 зображена структура зобов'язань банківської системи України у 2009 р.(зовнішнє коло) та 2008 р.(внутрішнє коло)

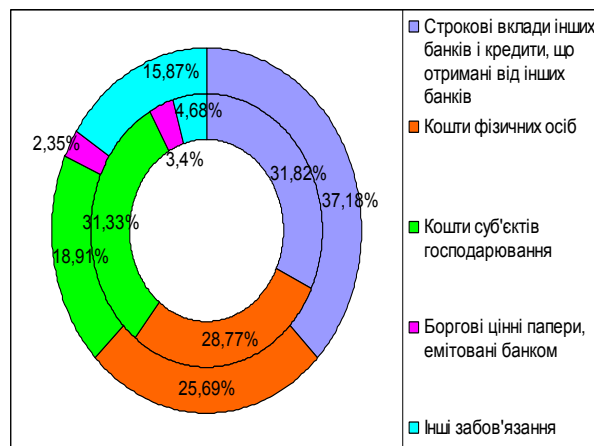

Рис. 6. Структура зобов'язань банківської системи України за період 2008-2009рр. (%) [9]

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Обсяг депозитів на 01.01.2010 р. становив 359,7 млрд. грн. За рік темпи зростання депозитів становили 126,7 проти 152,7% на кінець грудня 2008 року.

Слід відмітити, що банківський капітал є важливим показником, що характеризує фінансову стійкість окремого банку та банківської системи загалом. Від того, на скільки банки приділяють увагу формуванню капіталу, залежить їх спроможність активно здійснювати банківські операції та надавати послуги, їх місце і роль у процесах економічних перетворень і подальшого розвитку економіки країни на ринкових засадах. Слід зазначити, що протягом 2006-2007 року банки активно нарощували свою капітальну базу. Серед основних позитивних тенденцій розвитку банківської системи у 2006-2007 роках варто відзначити найбільше за роки існування вітчизняної банківської системи зростання регулятивного капіталу банків – на 15 млрд. грн., або на 56% до 41 млрд. грн., що становить 8% ВВП. Збільшення регулятивного капіталу відбулося головним чином за рахунок зростання:

- фактично сплаченого зареєстрованого статутного капіталу – на 10 млрд. грн., що становить 60% приросту регулятивного капіталу;
- субординованого боргу – на 2 млрд. грн. (12%);
- резервних фондів і загальних резервів – на 2 млрд. грн. (11%).

Зменшення адекватності регулятивного капіталу є результатом випереджаючого зростання активів, зважених за ризиком, відносно зростання регулятивного капіталу банків. Найбільший темп приросту спостерігався у 2008 році, коли регулятивний капітал збільшився в 1,7 і станом на 01.05.2009 складав 125671 млн. грн. Переважно збільшувалися активи з коефіцієнтом ризику 100% і 50%. Темпи їх приросту за рік становили 66% (на 110 млрд. грн.) та 50% (на 3 млрд. грн.) відповідно. Загалом це довгострокові кредити на поточні потреби, надані фізичним особам, довго - та короткострокові кредити в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання, і короткострокові кредити, надані іншим банкам. Найчисельнішою є група банків із значенням нормативу адекватності капіталу від 14% до 28%.

Негативний вплив на діяльність банку має як недостатня, так і надлишкова його ліквідність. Низький рівень ліквідності банку обмежує його платоспроможність, спричиняє втрату довіри клієнтів, зниження доступу та підвищення вартості зовнішніх джерел фінансування для підтримання ліквідності, а відповідно й фінансові проблеми. Враховуючи характер тісних взаємовідносин між банками через ефект „доміно”, криза ліквідності одного банку може поширитись на інші банки, створюючи загрозу дестабілізації усій банківській системі країни. Надлишкова ліквідність банку свідчить про його неспроможність ефективно розпоряджатися наявними вільними ресурсами і спричиняє збитки та проїдання капіталу. Надлишкова ліквідність усій банківській системі знижує дієвість інструментів грошово-кредитної політики, а відповідно й її ефективність щодо досягнення поставлених цілей. Крім цього, надлишкова ліквідність створює інфляційний навіс в економіці країни. Це пов'язано з тим, що інфляція є монетарним явищем, а тому без відповідного економічного зростання, середньо-і довгострокове розширення пропозиції грошей чинить тиск на ціни у напрямі їх підвищення.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Философский словарь: сокр. пер. с англ. / Под ред. М.М. Розенталя. – М.: Иностранная литература, 2001.
2. Bertalanfy L. von, Hempel G.G., Bass R.F., Jonas H. General system theory: new approach to unity of science./ L. Bertalanfy, G. Hempel, R. Bass, H. Jonas - Human biology, 1651.
3. Holl A.D. A methodology for systems engineering. / A. Holl. - L., 1962.
4. Акофф Р., Эмерли Ф. О целенаправленных системах: Пер. с англ. / Под. ред. И.А. Ушакова. – М., 1972 .
5. Clare C. The condition of economic progress./ C. Clare – L., 1957.
6. Блаумберг И.В., Садовский В.Н., Юдин Э.Г. Системный подход: предпосылки, проблемы, трудности. / И.В. Блаумберг, В.Н.Садовский, Э.Г. Юдин. – М.: Знание, 1996.
7. Петрушенко Л.А. Самодвижение материи в свете кибернетики. / Л.А. Петрушенко. – М.: Наука, 1971.
8. Лаврушин О.И. Российская банковская система и направления ее дальнейшего реформирования / О.И. Лаврушин // Вестник Финансовой академии. – 2007. - №3.
9. <http://www.bank.gov.ua/>

РЕЗЮМЕ

У даній роботі була визначена архітектоніка системного підходу до вивчення банківського сектора країн Південно-Східної Європи. Розкрито суть поняття система.

Ключові слова: архітектоніка системного підходу, банківський сектор, Південно-Східна Європа.

РЕЗЮМЕ

В данной работе была определена архитектура системного подхода к изучению банковского сектора стран Юго-Восточной Европы. Раскрыта суть понятия система. **Ключевые слова:** архитектура системного подхода, банковский сектор, Юго-Восточная Европа.

SUMMARY

This work has been defined architectonic approach to studies of the banking sector of South-Eastern Europe. The essence of the concept system was analyzed.

Keywords: architectonic system approach, banking, South-East Europe.

ПРИЧИНО-НАСЛІДКОВІ ЗВ'ЯЗКИ ОСНОВНИХ СКЛАДОВИХ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІНСЬКОГО ВПЛИВУ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ПОСТАВЛЕНИХ ЦІЛЕЙ

Задворна О.В., старший викладач кафедри менеджменту та правового забезпечення господарської діяльності, Бердянський державний педагогічний університет

Сучасне суспільство постійно пред'являє зростаючі вимоги до професіоналізму кадрів управління. Однією з важливих складових професіоналізму керівника закладу освіти є здатність до прийняття правильних управлінських рішень. В практиці управління всі етапи прийняття та виконання рішення тісно пов'язані між собою. Необґрунтованість рішення може ускладнювати його виконання. В сучасних непевних, нестабільних умовах діяльності вищих навчальних закладів прийняття правильного рішення ускладнюється тим, що керівникові необхідно враховувати велику кількість факторів, які постійно змінюються. Тому на практиці керівник закладу приділяє значну увагу обґрунтованості та якості управлінських рішень.

Проблему управлінського впливу, прийняття управлінських рішень підіймало багато вчених в Україні та за кордоном. Самими відомими є праці таких спеціалістів як Фатхутдинов Р.А., Смірнов Е.А., Травін В., Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф., Кабушкін М.І., Ременников В.Б., Аунапу Ф., Варфоломеев В.И., Вилкас Э.Й., Майминас Е.З., Глушенко В.В., Евланов Л.Г., Ларичев О.И., Литвак Б.Г., Планкетта Л., Рейльяна Я.Р., Хайниш С.В., Чудновска С.Н., Юкаева В.С., Герчикова І.М., Авдошина З.А.

Метою даного дослідження є виявлення причинно-наслідкових зв'язків складових механізму управлінського впливу для досягнення поставлених цілей організації такої як вищий навчальний заклад.

Управлінське рішення – це акт цілеспрямованої зміни ситуації, розв'язання проблеми, варіант впливу на систему та процеси, які відбуваються в ній. Управлінські рішення передбачають такі дії керівництва, які призведуть до вирішення протиріч та зміни ситуації. В основі будь-якого рішення знаходиться аналіз даних, визначенні цілей та задач. Крім того рішення містять програму – алгоритм дій по